

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. P.15.1371.N

S. L.

eiseres tot wraking,

eiseres,

met als raadsman mr. Hans Rieder, advocaat bij de balie te Gent.

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen het arrest van het hof van beroep te Antwerpen, burgerlijke kamer, van 5 oktober 2015.

De eiseres voert in een memorie die aan dit arrest is gehecht, twee middelen aan.

Raadsheer Sidney Berneman heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal Luc Decreus heeft geconcludeerd.

II. BESLISSING VAN HET HOF***Beoordeling****Aangevoerde miskening van het recht van verdediging*

1. De eiseres voert aan dat haar recht van verdediging en haar recht op adequate tegenspraak zijn miskend doordat zij geen schriftelijke weerslag heeft ontvangen van de mondelinge conclusie van het openbaar ministerie bij het Hof, zodat het haar onmogelijk is de precieze bewoordingen en draagwijdte van deze conclusie te kennen.
2. Het openbaar ministerie bij het Hof is niet verplicht een schriftelijke conclusie te nemen. Geen enkele wetsbepaling of algemeen rechtsbeginsel verleent aan partijen het recht op een schriftelijke neerslag van de mondelinge conclusie van het openbaar ministerie bij het Hof.
3. De eiseres kan zoals alle partijen en het Hof zelf middels de mondelinge conclusie kennis nemen van de zienswijze van het openbaar ministerie bij het Hof op de zaak en er de precieze draagwijdte van kennen. Er is geen sprake van een miskening van het recht van verdediging met inbegrip van het recht op tegenspraak.

*Eerste middel**Eerste onderdeel*

4. Het onderdeel voert schending aan van artikel 6.1 EVRM, artikel 14.1 IVBPR en de artikelen 828, 1° en 833 Gerechtelijk Wetboek, alsook miskening van het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een onpartijdige rechter: het wrakingsverzoek is gesteund op de overtuiging dat de rechters van de correctionele rechtbank niet meer de vereiste waarborgen van onpartijdigheid bieden; het recht op een onpartijdige rechter maakt een wezenlijke regel van rechtsbedeling uit, zodat artikel 833 Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing is en de appelrechters het wrakingsverzoek niet als onontvankelijk konden afwijzen wegens laattijdigheid.

5. Artikel 833 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat hij die een wraking wil voordragen, dit moet doen vóór de aanvang van de pleidooien tenzij de redenen van wraking later zijn ontstaan, en, indien de zaak bij verzoekschrift is ingeleid, alvorens op het verzoekschrift een beschikking is gegeven.

6. Hoewel artikel 833 Gerechtelijk Wetboek geen uitdrukkelijke termijn oplegt waarbinnen de wraking moet worden voorgedragen die steunt op een grond die zich heeft voorgedaan na de opening van de rechtszitting, blijkt uit zowel de letter als de geest van deze bepaling, als uit de welomschreven termijnen voor de wrakingsprocedure en uit de schorsing van alle vonnissen en handelingen die zij met zich meebrengt, dat een wraking moet worden voorgedragen van zodra de grond van wraking is gekend door de partij die zich erop beroept.

7. Die regel heeft een algemene draagwijdte en is ook van toepassing indien het wrakingsverzoek is gesteund op de overtuiging dat rechters niet meer de vereiste waarborgen van onpartijdigheid bieden.

In zoverre het onderdeel uitgaat van een andere rechtsopvatting, faalt het naar recht.

8. Het arrest oordeelt dat de grieven van de eiseres met betrekking tot incidenten van 7, 9 en 11 september 2015 laattijdig en dus onontvankelijk zijn, aangezien er na die data nog rechtszittingen plaatsvonden zonder dat een wrakingsverzoek werd ingediend. Die beslissing is naar recht verantwoord.

In zoverre kan het onderdeel niet worden aangenomen.

Tweede onderdeel

9. Het onderdeel voert schending aan van artikel 833 Gerechtelijk Wetboek: wanneer op meerdere opeenvolgende rechtszittingen incidenten plaatsgrijpen waarvan de beklagde meent dat deze, globaal en in samenhang gezien, een wrakingsgrond uitmaken, dan moet de wrakingsgrond geacht worden bekend te zijn aan de partij die zich erop beroept op de rechtszitting waarop het laatste incident heeft plaatsgegrepen; de bodemrechter dient alle incidenten in samenhang te beschouwen om na te gaan of deze in hun geheel gezien een wrakingsgrond uitmaken; de grief in verband met het laatste incident moet niet een op zichzelf staande

wettige wrakingsgrond uitmaken om de tijdigheid van voorgaande grieven te kunnen beoordelen; door dit te doen stellen de appelrechters een onwettige voorwaarde.

10. Indien op meerdere rechtszittingen incidenten plaatsgrijpen die volgens een partij globaal en in samenhang gezien één wrakingsgrond uitmaken zodat die grond die partij slechts gekend kan zijn op de datum van het laatste incident, staat het aan de rechter om onaantastbaar in feite te oordelen of die afzonderlijke incidenten globaal en in samenhang gezien daadwerkelijk één wrakingsgrond uitmaken.

In zoverre het onderdeel uitgaat van een andere rechtsopvatting, faalt het naar recht.

11. De appelrechters beoordelen de door de eiseres aangevoerde incidenten afzonderlijk en oordelen dat de grief in verband met de rechtszitting van 14 september 2015, die geen wettige grond van wraking kan uitmaken, niet kan worden aangewend om de laattijdigheid van de andere grieven op te heffen of te onderbouwen. Zo geven zij te kennen dat die incidenten niet globaal en in samenhang gezien één wrakingsgrond uitmaken, maar wel elk een afzonderlijke wrakingsgrond vormen die op grond van artikel 833 Gerechtelijk Wetboek tijdig moet worden aangevoerd. Aldus voegen zij geen voorwaarde toe aan artikel 833 Gerechtelijk Wetboek, maar passen zij die bepaling integendeel correct toe.

In zoverre kan het onderdeel niet worden aangenomen.

Tweede middel

Eerste onderdeel

12. Het onderdeel voert schending aan van artikel 149 Grondwet: het arrest antwoordt niet op het concrete middel van de eiseres met betrekking tot de subjectieve, minstens de objectieve partijdigheid van de rechter als gevolg van de incidenten op de rechtszittingen van 9 en 11 september 2015.

13. Uit het antwoord op het eerste middel volgt dat het arrest wettig heeft beslist dat het verzoek tot wraking met betrekking tot de rechtszittingen van 9 en 11 september 2015 niet ontvankelijk is wegens laattijdigheid.

Het onderdeel dat niet tot cassatie kan leiden, is niet ontvankelijk.

Tweede onderdeel

14. Het onderdeel voert schending aan van artikel 6.1 EVRM, artikel 14.1 IVBPR en artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek, alsook miskennis van het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een onpartijdige rechter: noch de voorzitter noch de magistraten bijzitters van de correctionele rechtbank hebben in hun verklaringen overeenkomstig artikel 836 Gerechtelijk Wetboek de uitspraak van deze voorzitter op de rechtszitting van 11 september 2015 betwist; een rechter die een dergelijke uitspraak doet, biedt geen voldoende waarborgen om nog onbevangen over de zaak te oordelen; hetzelfde geldt voor de bijzitters magistraten die zich niet hebben verzet tegen de uitspraak van de voorzitter en op geen enkele wijze hebben laten blijken afstand te nemen van die uitspraak.

15. Uit het antwoord op het eerste middel volgt dat het arrest wettig heeft beslist dat het verzoek tot wraking met betrekking tot de rechtszittingen van 9 en 11 september 2015 niet ontvankelijk is wegens laattijdigheid.

Het onderdeel dat niet tot cassatie kan leiden, is niet ontvankelijk.

Ambtshalve onderzoek van de beslissing

16. De substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen zijn in acht genomen en de beslissing is overeenkomstig de wet geweest.

Dictum

Het Hof,

Verwerpt het cassatieberoep.

Veroordeelt de eiseres tot de kosten.

Bepaalt de kosten op 97,41 euro.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, tweede kamer, samengesteld uit raadsheer Filip Van Volsem, als waarnemend voorzitter, de raadsheren Alain Bloch, Peter Hoet, Antoine Lievens en Sidney Berneman, en op de openbare rechtszitting van 19 januari 2016 uitgesproken door waarnemend voorzitter Filip Van Volsem, in aanwezigheid van advocaat-generaal Luc Decreus, met bijstand van afgevaardigd griffier Véronique Kosynsky.

V. Kosynsky

S. Berneman

A. Lievens

P. Hoet

A. Bloch

F. Van Volsem

Verzoekschrift

NIET VERBETERDE KOPIE